

# SKINNSKATTEBERGS KYRKA

Prästgården 1: 149, Skinnskattebergs socken och kommun, Västmanlands län



## BESKRIVNING

### **Kyrkomiljön**

Skinnskatteberg ligger på näset mellan sjöarna Övre och Nedre Vättern, i en trakt som länge präglades av bergsbruk. Kyrkans läge är centralt i den nuvarande tätorten, ett stenkast från Skinnskattebergs bruksherrgård. Kyrkplatsen och den gamla bruksmiljön ingår i ett område av riksintresse för kulturmiljövården.

## Kyrkoanläggningen

*Kyrkogården* närmast runt kyrkan har förmodligen funnits sedan 1500-talet. Tomten var ursprungligen mer kuperad, på 1870-talet jämnad genom sprängning och jordfyllning. På 1890-talet skedde en utvidgning österut. I väster finns släkten Hisings/Heikenskiölds gravkor från 1779 och Ohlssonska gravkoret från 1870-talet. Den kyrkogård som numera används invigdes 1923, är belägen i en sydsluttning mot Nedre Vättern.



*Skinnskattebergs kyrka* byggdes i nygotisk stil 1858-66, på en höjd som kallas Kyrkberget. Långhuset är rektangulärt med korsarmar, ett smalare, tresidigt avslutat kor i öster, tresidig sakristia i vinkeln mellan långhuset och den norra korsarmen, samt torn i väster. Ingångar finns genom tornet och de båda korsarmarna. Murarna består av tegel med gråstensfyllning, stödda av inalles elva strävpelare. De detaljrika fasaderna är komponerade av en granitsockel med mejslad yta, slätputsade, vita väggfält med perspektivportaler, blinderingar och bågfriser. Inom perspektiviskt avtrappade fönstersmygar sitter sirliga, spetsbågiga gjutjärnsfönster med blyinfattat glas, samt stora trefönstergrupper i korsarmarna. Tornhuven har en hög, spetsig lanternin och fyra små hörntorn. I lanterninen sitter fönster med färgat glas. Långhus och korsarmar täcks av ett sadeltak som är valmat över koret. Taken och större delen av tornets lanternin är plåttäckta – på hörntornen och längst upp på lanterninen ligger skifferplattor. I berget direkt norr om kyrkan finns ett kupolformigt bårhus, byggt i 1958-59 efter ritningar av arkitekt Rolf Bergh.



December 2004 - Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld





*Kyrkorummet* täcks av höga vitputsade stjärnvalv, byggda i trä. Ursprungligt golv av sexkantigt tegel ligger i mitt- och sidogångar, samt i långhusets främre del. På ömse sidor om gångarna ligger lackade trägolv, med breda bräder och friser. Bänkinredningen är öppen, tillkommen vid en modernisering 1972, med gavlar som laserats i gråblå nyans, i övrigt oljade. Predikstolen är från byggnadstiden, från början ådrad men sedan 1972 målad i grått och rött. Korgen pryds av arkadmotiv i nedre delen. I ljudtaket finns nygotiska, genombrutna ornament. Arkadmotivet återkommer i läktarnas genombrutna barriärer. Läktarfasaderna i övrigt består av detaljrika boaseringar, den västra från 1890-talet, de norra och södra tillverkade 1928 med den västra som förlaga. Uppe på västra läktaren höjer sig fasaden till en Seterquist-orgel från 1866. Verket är ombyggt flera gånger sedan dess och orgelskåpet är numera grått.



Kyrkorummets prägel av korskyrka förändrades vid restaureringen 1927-28, då läktare insattes i korsarmarna och utrymmena under läktarna avskärmades till gravkapell och samlingsrum. Träinredningen var ursprungligen ådrad men har ommålats flera gånger, senast 1972 då den fick en färgställning i gråblått, gråvitt och rött. Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld



Västra läktarens underbyggnad rymmer förråd och samtalsrum som nynnredes 1972 med dåtidens standardmaterial: plast- eller heltäckningsmattor och väggar tapetserade med juteväv. I norra och södra korsarmarna finns åhörarläktare byggda 1928, för vilka den befintliga i väster fick tjäna som modell. Under norra läktaren finns förråd och sanitetsutrymmen, under den södra ett litet kapell med lösa stolar och ett enkelt altarbord i trä, allt nynnrett 1972.

Samlingsrum i västra läktarunderbyggnaden – jutevävtapeter var standard 1972, men sedan dess har tillverkningen upphört. Digitalfoto Rolf Hammarskiöld



Koret är högre än långhuset och belyses från tre fönster, det mellersta med färgade rutor. Sedan 1972 står här ett altare av kalksten, prytt av ett furukors. Omgivande golv består av grå höglanspolerad kalksten. Altarringen är modernistiskt enkel och öppen – före 1972 var korets interiör nygotiskt detaljrik.

Sakristian norr om koret blev också nyinredd 1972, med andaktsaltare i samma stil. Valv och väggar är strukna med gråvit plastfärg och golvet täcks av en grå plastmatta. Lika tidsenlig är den uppsatta takbelysningen. Ett bevarat äldre inslag är den murade eldstaden i nordvästra valvpelaren.



Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

## Byggnadshistorik

Skinnskatteberg utvecklades genom järnbrytningen, som i detta område var betydande redan under medeltiden. Platsens första kapell byggdes i trä omkring 1490, alternativt 1540 (visitationsprotokollens uppgifter skiljer sig). Det blev snart otillräckligt och sedan Skinnskatteberg bildat egen socken nybyggdes en större kyrka 1579, möjligen med det gamla kapellets grund och stomme inkapslad. För att svara mot den växande församlingens behov tillbyggdes korsarmar, mot norr 1681 och mot söder 1728.

I mitten av 1800-talet förelåg stora reparationsbehov på träkyrkan, samtidigt som den blivit för liten för den växande folkmängden. Vid en generalvisitation sommaren 1853 riktade biskopen en uppmaning till församlingen om att bygga en ny. Byggbeslut fattades vid sockenstämma i oktober samma år och den regionalt verksamme arkitekten Pehr Johan Ekman fick uppdraget att upprätta ritningar. De presenterades första gången vid sockenstämma i september 1854 och blev efter bearbetningar godkända av Överintendentsämbetet 1857.

Grunden lades år 1858, dels på hälleberget, dels på fast pinnmo. Sockeln murades år 1860, uppmurningen av väggarna påbörjades i maj 1862 och var fullbordad hösten 1863. Under de närmast följande åren blev kyrkans tak och tornet täckta med engelskt skiffer och detaljer i koppar, mörkbetsade ingångsdörrar av furu insattes, samt gjutjärnsfönster. Kyrkorummet omfattade från början såväl mittskepp som korsarmar. Stjärnvalven som slogs hade trästomme, en ovanlig konstruktion. I gångar och kor lades golv av sexkantigt tegel, medan brädgolv lades i bänkraderna. Dessa gjordes öppna, för sin tid en ny form som församlingen särskilt beslutade om, med snidade gavlar och ådrade. Även predikstolen var från början ådrad. Det ursprungliga altaret var marmorerat och krönt med ett förgyllt kors. Läktare fanns då bara i väster, där en 19-stämmig orgel byggdes av E A Setterqvist. Kyrkan var vid denna tid en av de få som utrustats med uppvärmning: fyra små koleldade järnkaminer; vars rök leddes ut genom gångar i väggarnas pilastrar. Sedan de inre målningsarbetena fullbordats invigdes kyrkan midsommardagen den 24 juni 1866 av dåvarande biskopen över Västerås stift - den föregående träkyrkan revs 1868 och virket återanvändes vid ett skolbygge.

Få år efter det att kyrkan stod klar uppstod stora reparationsbehov, enligt dåtida sagesmän därför att byggnaden var svårt utsatt för väder och vind. Fasadputsens föll av och skifferplattor sprack. Redan 1875 krävdes en stor, yttre reparation. Ny puts slogs på fasaderna, sakristian och strävpelarna fick ny täckning av järnplåt som svartmåldes. Tio år senare hade även skiffertak på långhusets tak ersatts med järnplåt.

Tyskfödde takläggaren Heinrich Heschke, som svarade för kyrkans skiffertäckning 1864, lämnade ett kroppåsbrev efter sig. I brevet medgav han att det utförda arbetet hade sina brister, beroende på otillräcklig erfarenhet. Han fick rätt: Drygt tjugo år var nästan hela skiffertäckningen ersatt med plåt.  
Digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB



Den första större förnyelsen av kyrkorummet skedde åren runt 1890 och berörde i första hand koret. Där blev de nedre väggarna klädda med en boasering som ådrades i ek. De övre väggfälten schablonerades och valvet pryddes med guldstjärnor på blå botten. En altartavla kom på plats, liksom ett större altare i trä, samt en utvidgad altarring, genombruten av trepassrosor. Läktarunderbyggnaden i väster gjordes, primärt för att råda bot på kyrkorummets dåliga akustik. I de nyvunna utrymmena fanns från början bibliotek, förråd och tjänsterum.

En mer genomgripande omgestaltning skedde 1926-28, efter program som först formulerades av arkitekt Knut Nordenskjöld och sedan bearbetades till arbetshandling i samma anda av arkitekt Ärland Noreén. En yttre förändring var att den förut öppna lanterninen blev glasad. Invändigt försvann dittillsvarande korskyrkokaraktär, genom att läktare med underbyggnader byggdes i norra och södra korsarmarna. I norra underbyggnaden gjordes gravkapell och i den södra ett samlingsrum för mindre andakter. Korets mittfönster och två fönster över sakristian igensattes och dekorationsmålningarna från 1890-talet borttogs. Inredningssnickeriernas ursprungliga ådring övermålades med en marmorering.

Den senaste stora omgestaltningen skedde 1972, efter handlingar upprättade av arkitekt Claes Laurent. Då avlägsnades korets hela 1890-talsinredning. På nylagda kalkstensgolv byggdes dagens fristående, murade altare och den modernistiskt enkla, flyttbara altarringen. Bakomvarande fönster togs åter upp och i det mellersta sattes rutor med glas färgat i blå och rosa nyanser. I konsekvens med detta blev valven avfärgade i svagt rosa och väggarna svagt blå. En sittvänligare bänkinredning tillkom, vars gavlar till formen påminde om de ursprungliga men utan deras detaljerade sniderier. Predikstolen och läktarfasaderna färgsattes i grått, gråvitt och rött.

Vid den senaste stora yttre renoveringen 1991 blev tornets lanternin nästan helt kopparklädd. Bara på spetsarna finns nu den ursprungliga skiffertäckningen kvar.



## **Kulturhistorisk karakteristik och bedömning**

Skinnskattebergs kyrka färdigställdes 1866 i nygotik och var en för sin tid modern och påkostad byggnad. För ritningarna svarade Västeråsarkitekten Per Johan Ekman, som vid samma tid projekterade den stora ombyggnaden av Västerås domkyrka. Han kombinerade ett historiserande formspråk med högst moderna byggmetoder. En innovation var att slå stjärnvalv med trästomme.

Bevarade ursprungliga drag i byggnadens exteriör är de rikt artikulerade fasaderna, gjutjärnsfönstren med blyinfattat glas och tornets ännu skiffertäckta partier. Långhusets och sakristians tak blev på 1870- och 1880-talen täckta med järnplåt istället. Den från början öppna lanterninen blev av underhållsskäl glasad 1928.

Interiörens ursprungliga, nygotiska gestaltning avspeglas främst i de sju stjärnvalven, västra läktarens barriär och orgel, samt den rikt utsirade predikstolen, från början ådrad men nu färgsatt i grått, rött och vitt. Sedan invigningen 1866 har interiörerna omgestaltats vid tre tillfällen. Av den tidigaste insatsen på 1890-talet återstår idag västra läktarunderbyggnadens rikt profilerade dörrar och paneler. Kyrkorummets ursprungliga korsplan förändrades 1927-28, då de norra och södra läktarna med underbyggnader tillkom.

Ganska ovarsam var den senaste omgestaltningen 1972, efter arkitekt Claes Laurents handlingar. Då borttogs den ursprungliga, nygotiska bänkinredningen, med snidade detaljer, för att ersättas med dagens bänkar i ett enklare, standardmässigt utförande. Läktarna och predikstolen målades i grått, rött och vitt, en färgsättning utan historisk förankring i detta kyrkorum. Koret nyinreddes i modernistisk stil, med polerat kalkstensgolv och – altare, på vilket ett furukors placerades. Korets fönster togs åter upp och i det mellersta sattes rutor färgade i blå och rosa toner. I konsekvens med detta färgsattes kyrkans valv i en svagt rosabruten ton och väggarna i en svagt gråblå – men på grund av nedsmutsning sedan dess är i synnerhet valvens färgsättning svår att ana idag. Överhuvudtaget är 1972 års omgestaltning vag: fast inredning i nygotisk stil ersattes dels med modernistisk, dels med valhända imitationer av vad som funnits förut. Även angränsande läktarunderbyggnadens lokaler nyinreddes 1972, i dåtida standardutförande utan hänsyn till den historiska gestaltningen.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Skinnskattebergs kyrka var en av landets första byggnader, vars tak täcktes med skiffer, vilket bekräftats av takläggarens kroppåsbrev. Lanterninens och hörntornens kvarvarande skiffertäckning är därför av stort kulturhistoriskt värde.
- De ovanligt rikt smyckade fasaderna ger särprägel, ritade av den regionalt verksamme arkitekten P J Ekman. Till saken hör att de förut var avfärgade i ljust rödaktig nyans.
- Kyrkans gjutjärnsfönster med blyinfattat glas och de kraftiga, spegelindelade dörrarna är de ursprungliga från 1866.
- Kyrkans stjärnvalv byggda på trästomme är en ovanlig konstruktion, av stort byggnadshistoriskt värde.
- Västra läktarunderbyggnadens rikt profilerade dörrar och paneler är av stort kulturhistoriskt värde.
- Kyrkorummets nuvarande färgsättning är åstadkommen av arkitekt Claes Laurent 1972 och utgår från de blå och rosa rutorna i korets centralfönster. Dessa återspeglas i valvens avfärgning i en svagt rosa ton och väggarnas i en gråblå. Denna och inredningssnickeriernas färgsättning kan diskuteras inför en kommande renovering.

## Redaktionella uppgifter

Inventeringsperiod: 2004-12 och 2005-12

Fältinventering: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Rolf Hammarskiöld, efter samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

## Källor och litteratur

### *Otryckta källor*

Skinnskattebergs kyrkliga samfällighets arkiv/Skinnskattebergs församlingsarkiv (SKS/SF):

- N I 2, Beskrivning över Skinnskattebergs kyrka, upprättad den 7 augusti 1869
- O I a, 1a, Berättelse om kyrkans restaurering 1926-28 + program av Knut Nordenskiöld den 7/4 1925 + program av Årland Noréen november 1925
- O I a, 1b, Handlingar om 1953 och 1972 års yttre renoveringar

Västerås stifts arkiv (VS):

- Västerås domkapitel E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
- Västerås domkapitel E V a; 9 ämbetsberättelse 1906-10
- Västerås domkapitel E V a; 9, ämbetsberättelse 30/6-2/7 1925
- Västerås domkapitel F III a; 7, inventarium vid visitation den 25/2 1637
- Västerås domkapitel F III a; 35, inventarium vid visitation den 4-5/8 1877
- Västerås domkapitel F III a; 36, inventarium vid visitation den 12/8 1888
- Västerås domkapitel F III a; 39, inventarium 1897

### *Litteratur*

Bark, Hernfrid: Skinnskattebergs kyrka - Skinnskattebergs församling 1966.

Sjögren, Josef: Orgelverken i Västerås stift – En historisk översikt 1952, Nordiska museet/Stockholm 1952

### *Övriga tryckta källor*

- Artiklar om 1972 års upprustning, införda i Bäragsbladet 1972-05-19, Västmanlands läns tidning 1972-11-24 och Västmanlands nyheter 1972-11-13
- Artiklar om 1979 års yttre renovering, införda i Bäragsbladet 1979-05-11 och Västmanlands läns tidning 1979-05-11
- Artiklar om 1991 års yttre renovering, införda i Fagerstaposten 1991-07-01 och Västmanlands läns tidning 1991-08-07

## Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan som fanns fram till 1868, relaterade till källor

*(Denna kyrkobyggnad finns inte till någon del kvar)*

1490 eller 1540	Nybyggnad	På platsen fanns först ett litet timrat kapell. Skinnskatteberg var då en fjärding under Malma socken. Uppgiften om när kapellet uppfördes, 1490 eller 1540, skiljer sig i de två samtidigt upprättade visitationsprotokollen (1779)		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779 VS: F III a:
1579	Nybyggnad	Sedan Skinnskatteberg bildat egen församling byggdes en större kyrka. Troligen ingick stommen efter det tidigare kapellet i den nya byggnaden.		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779 VS: F III a; 7, visitation 25/2 1637
1628	Ändring – ombyggnad	Kyrkans timrade väggar spånslogs på utsidorna.		VS: F III a; 7, visitation 25/2 1637
1665	Fast inredning – altartavla	Altartavla föreställande Jesus på korset, samt Moses och Aron på sidostyckena, förärades av arrendator Funck på Skärviken.		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
1681	Nybyggnad – korsarm	Kyrkan förstorades med en korsarm mot norr		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
1728	Nybyggnad – korsarm	Kyrkan förstorades med en korsarm mot söder, under pastor Bergstedts tid		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
1746	Ändring – restaurering, interiör	Kyrkorummets tak och väggar vitlimmades		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
1777	Fast inredning – altare	Nytt altare tillkom, förgyllt och målat. Altarringen förnyades och målades		VS: E IV a; 76b, inventarium 20/6 1779
1868	Rivning	Träkyrkan i Skinnskatteberg revs, två år efter att församlingens nya stenkyrka blivit invigd. Timret från träkyrkan återanvändes vid ett skolbygge.		



## Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan från 1853 fram till idag, relaterade till källor

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1853		Beslut om byggande av ny kyrka blev enhälligt fattat vid sockenstämma den 16 oktober 1853		VS: F III a; 35, inventarium 1877
1857	Ritning godkänd	Arkitekt Per Johan Ekmans ritning till ny kyrka blev i nåder fastställd av Kunglig Maj: t den 16 januari 1857		VS: F III a; 35, inventarium 1877
1858-66	Nybyggnad – kyrkan i sin helhet	Grunden under mark lades år 1858, vilande dels på håll, dels på mycket fast botten eller så kallad pinnmo. Sockelmuren lades år 1860. Uppmurning av kyrka och torn påbörjades i maj 1862 och fullbordades hösten 1863. Väggarna murades av tegel med gråstensfyllning och stöddes med inalles elva yttre strävpelare. Fasaderna avfärgades ljusrosa och gjordes rikt dekorerade med olika listverk och utsmyckningar. Fönsteröppningarna gjordes spetsbågiga, med avtrappande fönstersmygar. Åren 1863-66 blev kyrkans starkt sluttande tak och tornen täckta med engelskt skiffer, åskledare anbragtes, spegelindelade, mörkt målade ytterdörrar insattes, samt fönster av gjutjärn med blyinfattat glas. En 19-stämmig orgel byggdes och invigdes 1866. Kyrkorummet täcktes med sju putsade stjärnvalv, med stomme av ”en ofantlig mängd större och mindre träbågar”. Golvet belades med sexkantigt tegel. Öppna bänkrader byggdes (efter beslut vid kyrkostämma 1864) med snidade gavlar. Altaret var av trä med grön marmorerad botten och med guldlistor, samt ett större kors. Kyrkans invigning förrättades midsommardagen den 24 juni 1866 av dåvarande biskopen över Västerås stift, Christian Erik Fahlerantz.	Arkitekt Per Johan Ekman  Takläggare Heinrich Hesche  Orgelbyggare E A Setterquist	SF/SKS: N I 2, Beskrivning över kyrkan den 7/8 1869  VLM: Excerpt av kroppåsbrev
1875	Ändring – ombyggnad, tak	På grund av kyrkans utsatta läge krävdes en stor yttre reparation bara nio år efter det att den byggts. Ny puts slogs på fasaderna och avfärgades. Sakristians och strävpelarna täcktes med falsad plåt, istället för tidigare skiffer som tycks ha fallit av i alltför stor utsträckning.	Murarmästare AG Moberg, Linde	VS: F III a; 35, inventarium 1877 SF/SKS: O I a, 1b Utdrag ur protokoll från sockenstämma den 25/4 1877
1877	Vård/underhåll	Besiktning av kyrkan efter fasadrenoveringen 1875 skedde. Arbetet godkändes inte och entreprenör Moberg anmodades att avhjälpa bristerna.	Murarmästare AG Moberg, Linde	SF/SKS: Utdrag ur protokoll från sockenstämma den 17/10 1877
1877-88	Ändring – ombyggnad, tak	Långhusets tak blev omlagt och täckt med galvaniserad järnplåt, istället för tidigare skifferplattor. Dessa hade efter bara 10-20 år blivit så bristfälliga att de dömdes ut. Kyrkorummet utrustades med tre Gurneyska värmeugnar.		VS: F III a; 36, inventarium 1888

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1888-97	Fast inredning – läktare Fast inredning – altare, altarring Arkitekturbunden utsmyckning – måleri, interiör Teknisk installation – värme	En västlig läktarunderbyggnad gjordes, klädd med ådrad boasering mot kyrkorummet I underbyggnadens södra sida inreddes bibliotek och i den norra förråd och tjänsterum. Korets nedre väggar boaserades - panelen ådrades Korets övre väggfält och valv dekorationsmålades Ett större altarbord blev uppställt Altarringen utvidgades och kläddes med brun sjagg En gammal altartavla restaurerades, ett arbete bekostat av hovmarschalk P Reutersvärd. En ny målning sattes in i mittstycket. Till sakristians anskaffades en värmeugn		VS: F III a; 39, inventarium 1897
1906-10	Teknisk installation – värme	Kyrkorummet fick nya värmeugnar		VS: E V a; 9 ämbetsberättelse 1906-10
1923	Teknisk installation – värme	Elektrisk värmeanläggning installerades Ny begravningsplats invigdes i sydslutningen mot sjön Nedre Vättern. Bårhus uppfördes.	El AB Volta, Stockholm	VS: E V a; 9, ämbetsberättelse 30/6-2/7 1925
1924	Fast inredning – orgel	Kyrkans orgelverk genomgick en stor upprustning	Orgelfirma A Magnusson	VS: E V a; 9 ämbetsberättelse 30/6-2/7 1925
1926-28	Vård/underhåll – exteriör Vård/underhåll – interiör Ändring – ombyggnad, fönster	Kyrkans fasader lagades (stor insats) och avfärgades vita – istället för tidigare rosa nyans Lanterninens öppningar glasades. Kyrkorummets nedsotade valv och väggar rengjordes och avfärgades Kyrkorummets fönster kompletterades med inre bågar, försedda med antikglas Läktare med underbyggnader tillkom i korsarmarna efter modell av västläktaren. I den norra gjordes gravkapell och i den södra ett samlingsrum Korets mittfönster och två fönster över sakristian igensattes. Inredningsnickeriernas ådring ersattes av marmorering En dekormålning i koret borttogs. Takkronorna elektrifierades Värmeugnarna borttogs (ej längre i bruk)	Arkitekterna Knut Nordenskjöld och Ärland Noréen Byggmästare Karl Lundqvist Lokala murare Målarvärd C O Grip Konservator Alfred Nilsson	SF/SKS: O I a, 1a, program av Knut Nordenskjöld den 7/4 1925 och program av Ärland Noréen november 1925 Berättelse om kyrkans restaurering 1926-28 VLM: Foton
1945	Fast inredning - orgel	Nytt orgelverk byggdes med bevarande av 1868 års fasad.	Orgelbyggeri G Magnusson	Sjögren, s 125
1949	Äldre kulturhistorisk inventering	Inför planerad yttre renovering föreslogs att kyrkans små hörntorn – toueller – skulle tas bort. Detta avstyrkte Byggnadsstyrelsen.		
1953	Vård/underhåll – exteriör Ändring – ombyggnad, tak	Utvändig renovering med putslagning och reparationer av tak skedde. (Fasaderna var svårt anfrätta av väder och vind.) Fasaderna lagades med kalkbruk, revs ut till slät yta och vitkalkades. Sockeln tvättades med syra. Allt skiffer på torntaket nedanför urtavlorna ersattes vid omläggning med koppar Fönstren renoverades	Arkitekt Bernhard Schill AB Verner Andersson, Västerås G Hammarqvist plåtslageri	SF/SKS: O I a, 1b, bygghandlingar Fagerstaposten 1953-09-24

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1958-59	Nybyggnad	Bårhus byggdes i berget norr om kyrkan. Ytterväggarna putsades med cement och tvättades (retarderyta) pelarna putsades med vascolit Yttertak gjordes kupolformigt, av gjuten betong Innerväggarna tegelmurades Golvet belades med kalksten Samtidigt inreddes kapprum och WC i norra korsarmen, där tidigare varit gravkapell	Arkitekt Rolf Bergh Byggnadsfirman Larsson och Hansson	SF/SSK: O I B: 2 Arbetshandlingar, Protokoll från slutbesiktning 13/7 1959
1972	Vård/underhåll – exteriör Ändring – ombyggnad, interiör Fast inredning – altaruppsats, bänkinredning	Kyrkans fasader sandblästrades och ommålades enligt Tremco-cemsolmetoden – 1 gång hårdare och 2 gånger cemcol. (vid ommålningen siktades först mot den färg som kyrkan ursprungligen haft genom brytning av den vita färgen med svagt rött – men församlingen <u>avstyrkte</u> att den vita färgen frångicks) Kyrkorummets valv målades i en svag rosabruten färg, väggarna i en blåtonad färg Vapenhusets tegelgolv lades om Bänkkvarterens brädgolv slipades och lackades Ny bänkinredning med hela ryggar byggdes. Bänkgavlarna gjordes till formen lika de tidigare, men med förenklat detaljutförande. Befintliga trappsteg av trä upp till koret ersattes med kalkstenstrappa. I koret lades kalkstengolv. Korets boasering från omkring 1890 borttogs Korets igenmurade centralfönster togs åter upp Ett nytt murat altare placerades 25 cm in från gavelns vägg, i förhållande till det tidigare Lös, isärtagbar altarring ersatte den tidigare Alla inre fönsterbågar glasades om med svagt rökfärgade rutor. Utrymmet under södra läktaren inreddes till sidokapell. Ett förhöjt altarplan utfördes av hyvlad kalksten, liksom ett nytt altarbord. Altarbordets fundament murades av tegel. Sakristians ytterport borttogs och i dess ställe gjordes ett fönsterparti Nya toaletter installerades. Kyrkan återinvigdes söndagen den 26/11 1972	Arkitekt Claes Laurent Byggnads AB Egon Nordvall Janssons Elektriska	SF/SKS: O I a, 1b, arbetsbeskrivning 24/11 1966 O I a, 3, brev  Bbl 1972-05-19 VLT 24/11 1972 VN 13/11 1972
1979	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans fasader lagades och avfärgades	Arkitekt Claes Laurent	Bbl 11/5 1979, VLT 11/5 1979
1991	Vård/underhåll – exteriör Ändring – ombyggnad, tak Äldre kulturhistorisk inventering	Utvändig renovering med plåtarbeten på taket och fasadavfärgning Tornets lanternin kläddes med ny koppar, varvid även skiffern runt urtavlor ersattes med koppar. Endast på spetsarna längst upp behölls skifferplattorna. Vid omläggningen hittades ett kroppåsbrev skrivet av tyske takläggaren Heinrich Hesche, verksam vid kyrkobygget 1866. Fasaderna lagades med kalkbruk och avfärgades med Serponit Kalkfärg våt Fönstren renoverades	FFNS arkitekter i Västerås, Johnny Sandberg Fasadrenovering och Hantverkar´n måleri AB	Fagerstaposten 1991-07-01 VLT 1991-08-07 VLM: Excerpt av kroppåsbrev, rapport 1991-03-26